

B06-103

Beräkningsanvisning för last

Tryckläckage in i byggnad vid utvändig explosion

Författare: Morgan Johansson. Ansvarig utgivare: Björn Ekengren.

1 Orientering	1
1.1 Samlingsdokument	1
1.2 Om detta dokument	1
2 Tryckläckage genom öppning	2
2.1 Invändigt tryck vid utvändig explosion	2
2.2 Illustration av reducerat tryck-tidssamband	3
3 Referenser	6

---

1 Orientering

1.1 Samlingsdokument

För allmän information om MSB:s kunskapsdokument i serien Beräkning av impulsbelastade konstruktioner, se dokument B01-101. Där ges bland annat övergripande bakgrund, en sammanfattande beteckningslista samt referenser. För en förteckning av utgivna och kommande dokument i serien hänvisas till dokument B01-102.

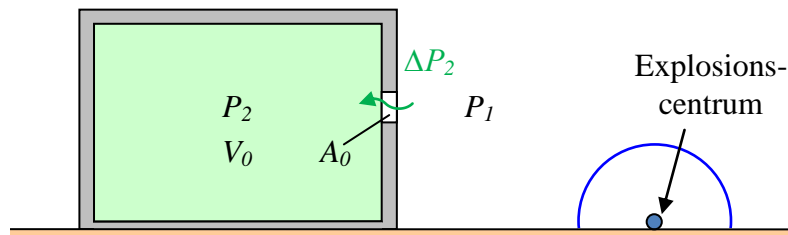
1.2 Om detta dokument

I detta dokument sammanställs samband för hur trycket inne i en byggnad med öppning påverkas av en explosion utanför byggnaden.

2 Tryckläckage genom öppning

2.1 Invändigt tryck vid utvändig explosion

För en byggnad med öppningar ges i UFC 3-340-02, DOD (2008), ett uttryck för att beräkna den tryckuppbyggnad P_2 som fås inne i byggnaden av trycket P_1 som verkar på dess utsida efter en utvändig explosion, se Figur 2.1.

Figur 2.1 Invändigt tryck P_2 inne i byggnad på grund av utvändigt tryck P_1 från en explosion.

Tryckändringen ΔP_2 kan enligt detta samband beräknas som

$${}^{t+\Delta t}\Delta P_2 = {}^t C_L \cdot \frac{{}^t A_0}{{}^t V_0} \cdot \Delta t \quad (2.1)$$

där C_L är en koefficient för läckaetryck, A_0 är läckagearea, V_0 är volym i inläckande utrymme och Δt är studerat tidsinkrement. Koefficienten $C_L = C_L(\Delta P)$ beror på tryckskillnaden ΔP enligt Figur 2.2, där

$$\Delta P = {}^t P_1 - {}^t P_2 \quad (2.2)$$

och P_1 samt P_2 anger trycken på ömse sidor om öppningen under aktuellt tidsinkrement. Det resulterande tryck-tidssambandet $P_2(t)$ i studerad volym fås genom att stegvis räkna fram ΔP_2 och summera dessa över tiden, dvs.

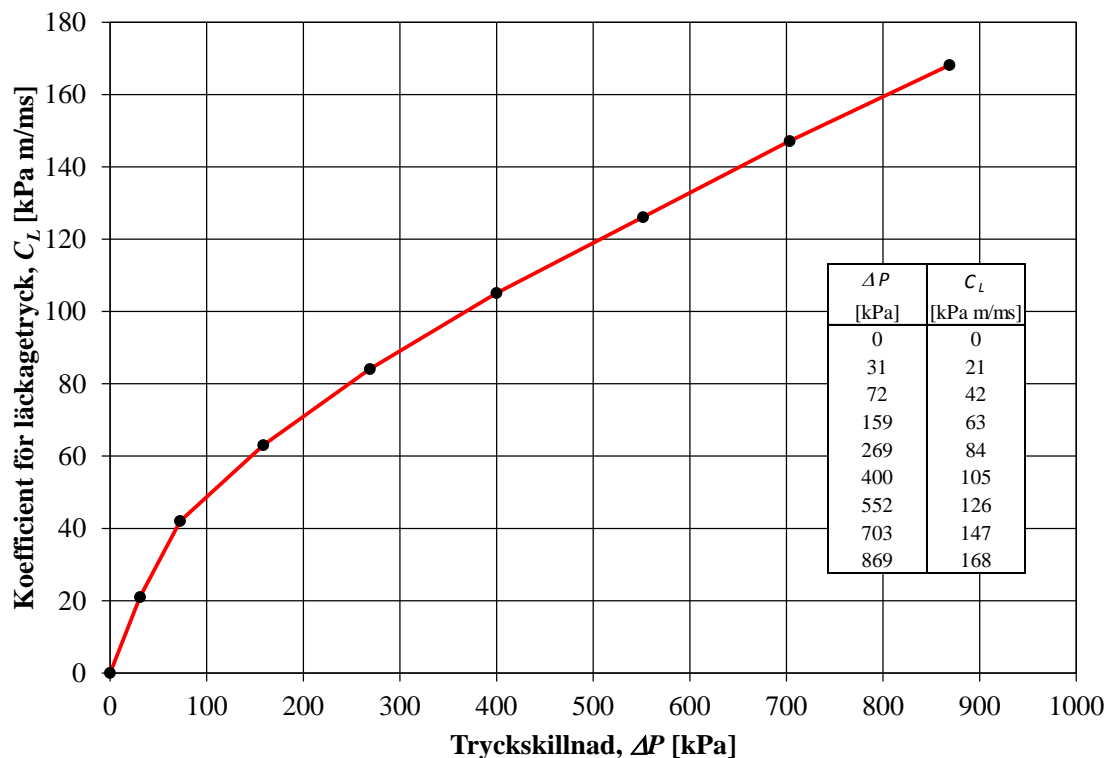
$${}^{t+\Delta t} P_2 = {}^{\Delta t} P_2 + {}^{t+\Delta t} \Delta P_2 \quad (2.3)$$

Enligt DOD (2008) gäller ekvation (2.1) för små värden på kvoten A_0/V_0 samt en tryckskillnad som understiger omkring 870 kPa (125 psi). Några tydliga anvisningar om vad ”små värden” innebär ges inte i DOD (2008) men av beskrivningarna framgår att öppningarna utgörs av t.ex. ventilationshål. Här bedöms det vara rimligt att använda givna uttryck om $A_0/V_0 \leq 0,10 \text{ m}^{-1}$. Vidare införs en begränsning i beräkningarna att

$${}^{t+\Delta t} \Delta P_2 \leq \Delta P \quad (2.4)$$

dvs. att tryckändringen ${}^{t+\Delta t} \Delta P_2$ inte kan överstiga tryckskillnaden ΔP i studerat tidsinkrement Δt .

Av DOD (2008) framgår inte tydligt om tryckets infallsriktning har någon betydelse. Här tolkas detta som att det yttre trycket $P_1(t)$ motsvarar det oreflekterade trycket P_s^+ .

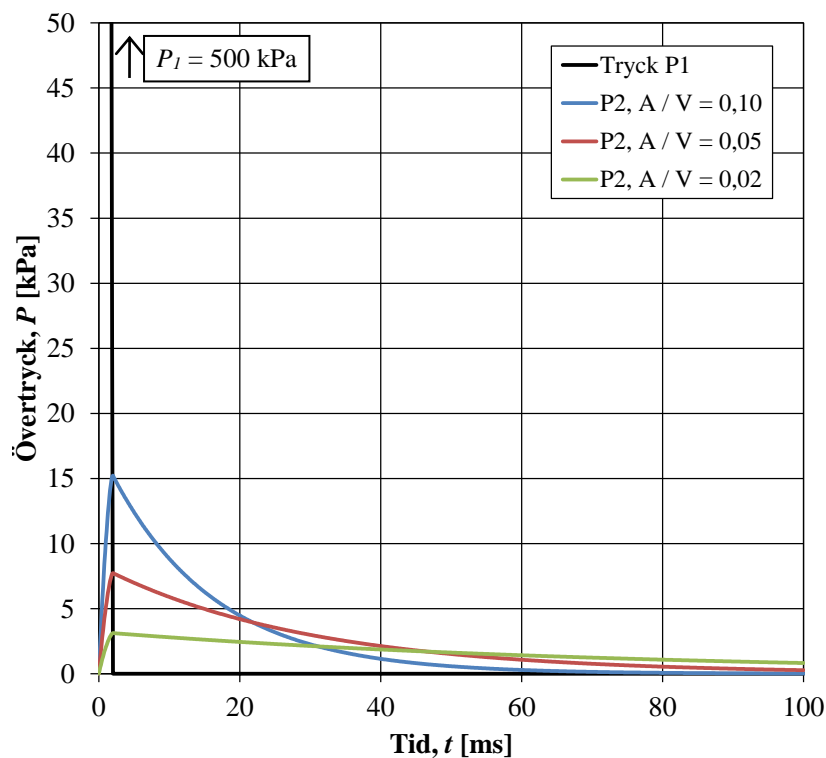
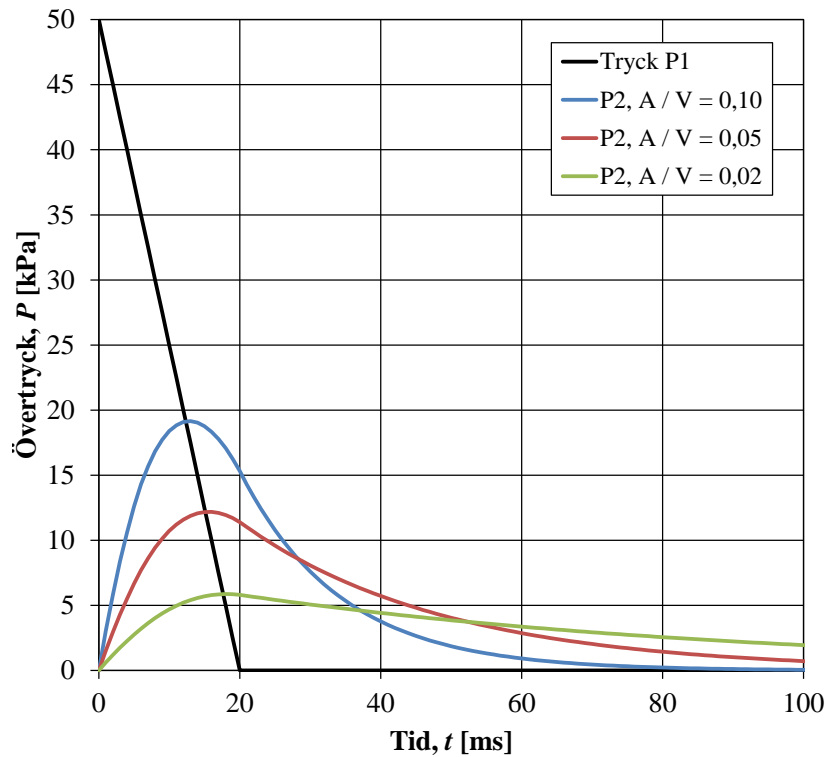
Figur 2.2 Koefficient för läcketryck C_L som funktion av tryckskillnad ΔP på ömse sidor om öppning. Baserad på DOD (2008).

2.2 Illustration av reducerat tryck-tidssamband

Vid inläckage av tryck i byggnad kommer trycket P_2 i den inneslutna volymen V_0 gradvis att öka till dess att det uppnår det, vid tidpunkten, yttre trycket P_1 , varvid det åter kommer att sjunka tillbaka. Detta resulterar i en tröghet i trycköverföringen som gör att det resulterande tryck-tidssambandet inne i byggnaden blir mer utdraget med ett minskat maximaltryck men ökad varaktighet. Detta illustreras i Figur 2.3 för två olika lastfall när kvoten A_0/V_0 varierar mellan 0,02 och 0,10.

Det resulterande maximala trycket, varaktighet samt impulstätheten för exemplifierade fall sammanställs i Tabell 2.1. Av detta framgår att trycket P_2 inne i byggnaden blir märkbart mindre än det yttre trycket P_1 . När lasten är hög men har en kort varaktighet (2 ms) fås att tryckskillnaden blir mycket stor. För den mer långvariga lasten fås dock att den resulterande impulsen i_2 är ungefär lika stor som applicerad impuls i_1 . För den kortvariga lasten blir den resulterande impulsen i_2 dock enbart omkring hälften så stor som i_1 .

Beräkning av impulsbelastad konstruktion

Figur 2.3 Resultande Tryck P_2 inne i byggnad jämfört med tryck P_1 som verkar på byggnadens utsida vid användning av uttryck enligt ekvation (2.1). Kvoten A_0/V_0 varierar mellan 0,02 och 0,10. Trycklast P_1 och P_2 sammanfattas i Tabell 2.1.

Beräkning av impulsbelastad konstruktion

Tabell 2.1 Resultierande maximalt tryck, varaktighet samt impulstäthet utanför respektive inne i byggnad för olika kombinationer av last öppningsarea A_0 och volym V_0 .

A_0/V_0 [m ⁻¹]	Last utanför byggnad			Last inne i byggnad		
	P_1 [MPa]	t_1 [ms]	i_1 [Pas]	P_2 [MPa]	$t_2^{1)}$ [ms]	i_2 [Pas]
0,10	50	20	500	19,1	102	514
0,05	50	20	500	12,2	178	511
0,02	50	20	500	5,9	369	508
0,10	500	2	500	15,2	86	242
0,05	500	2	500	7,7	151	237
0,02	500	2	500	3,1	307	231

¹⁾ Tidpunkt när trycket understiger 0,05 kPa.

3 Referenser

DOD (2008): Structures to Resist the Effects of Accidental Explosions. UFC 3-340-02, Department of Defense, USA.